

Ediční poznámka

Svazek Řád nové tvorby (nazvaný slovy autorovými z roku 1921 z předmluvy k Seifertovu Městu v slzách) soustřeďuje Vančurovy esejistické a kritické projevy, přednášky, tvůrčí vyznání (také odpovědi v anketách a interviewy), glosy a lektorské posudky a shrnuje tak poprvé Vančurův podíl na vývoji teoretického a kritického myšlení v době mezi dvěma světovými válkami a na začátku nacistické okupace. Protože se Vančura činně podílel jak na hnutí umění proletářského, tak i na meziválečné umělecké avantgardě a na jejím překonávání a protože ve všech těchto etapách se projevoval také jako teoretik a kritik, zračí se v Řádu nové tvorby vývoj českého moderního umění a literatury v letech 1919–1942.

Kromě přetisků textů publikovaných za autorova života čerpá Řád nové tvorby také z rukopisů a strojopisů z pozůstalosti a z archívu Družstevní práce (uloženého nyní v Literárním archívu Památníku národního písemnictví). Z rukopisné pozůstalosti jsou ovšem zařazeny jen texty víceméně úplné anebo alespoň ucelené, tedy nikoliv zlomky, a také jen texty, které se podařilo identifikovat jako nesporně Vančurovy. V souvislosti se způsobem Vančurovy práce (Vančura rád užíval při psaní nových projevů pasáží ze svých projevů starších) dochází na některých místech svazku k opakování určitých pasáží; nebylo možno se tomu vyhnout, aspoň ne u projevů publikovaných autorem; při rekonstrukci textů z pozůstalosti byl však počet opakujících se pasáží snižen na minimum.

Základem našeho vydání jsou otisky z let 1919–1941 a u textů netištěných je východiskem edice rukopis anebo původní strojopis, ve kterém ovšem respektujeme autorovy úpravy. K rukopisům a původním strojopisům (pokud se je podařilo najít) se vracíme také u textů, které sice už vyšly tiskem, avšak až po autorově smrti. Jak text otisků, tak znění

rukopisů bylo třeba nejednou emendovat; v některých případech jsme tak učinili ve shodě s vydavatelem svazku Vědomí souvislosti (uspořádali Alena a Jindřich Santarovi, Praha 1958). Editorické zásahy do textu jsou vyznačeny v poznámkách k jednotlivým textům. Edice se přidržuje progresivní varianty pravopisné normy a samozřejmě nestírá zvláštnosti Vančurova jazyka (auktor ap.) Vančura někdy, i když citoval, užíval místo jmen jen iniciál; ponecháváme je jen v negativních lektorských posudcích, v ostatních případech jména vypisujeme. U přednášek vypouštíme oslovení, zaznamenáváme je však v poznámkách. Nevančurovské texty, které nebylo možno odsunout do poznámek (anketní otázky, promluvy jiných mluvčích v diskusích) tiskneme *petitem*; tam ovšem, kde Vančura rozhovor fingoval (např. Autor zpovídá autora), užíváme rozlišení kurzívou, kterou také podtrhujeme místa různým způsobem autorem zdůrazněná. Pokud není uvedeno jinak, název jsme neměnili a text vyšel podepsán autorovým plným jménem. Pokud není v poznámce údaj o rukopise, znamená to, že nebyl dosud nalezen. Popis rukopisu omezujeme na minimum, u lektorských posudků většinou neuvádíme ani způsob psaní: literární posudky byly napsány všechny perem, posudky filmových povídek a scénářů byly naopak až na výjimky (které jsou uvedeny vždy v příslušné poznámce) psány strojem a bez podpisu.

Řazení textů je chronologické ve dvou řadách (I: projevy obecnější povahy a zásadnějšího dosahu, II: referáty, recenze, glosy, ankety, interview); projevy, které se dosud nepodařilo přesněji datovat, jsou na konci příslušného oddílu. Třetí oddíl knihy vznikl soustředěním lektorských posudků pro nakladatelství Družstevní práce a pro Československé filmové ústředí; posudky filmových povídek a scénářů vydáváme v seřazení autorově (Vančura si své posudky sepsal a v seznamu očísloval), literární posudky řadíme podle přibližné chronologie, jsouce si vědomi, že Vančurova lektorská práce pro DP byla mnohem rozsáhlejší a že posudky doposud identifikované jako nepochybně Vančurovy představují z ní patrně pouhý zlomek.

Tam, kde vynecháváme některou pasáž (nejčastěji proto, že je v rukopisu neúplná), označujeme místo pěti tečkami a upozorňujeme na ně v poznámkovém aparátu.

Děkujeme všem, kdo nám pomohli s opatřováním Vančurových statí a rukopisů, především paní MUDr. Ludmile Vančurové a dr. Jaromíru Loužilovi, CSc., dále jsme povinováni díky za upozornění na některé Vančurovy příspěvky v těžko dostupných časopisech dr. Miroslavu Laiskemu a dr. Aleši Zachovi. K poznámkovému aparátu nám radou přispěli především: dr. Jaroslav Nečas, dr. Luboš Bartošek, CSc., dr. Zdeněk Smejkal, prof. dr. Jiří Kotalík, Karel Michl, Světlana A. Šerlaimovová.

Fotografickou přílohu sestavili dr. Jiří Hek a prom. fil. Stanislava Cikhartová, na přípravě textu se podíleli Alena Marčáková, Tereza Müllerová a Jiřina Dunděrová.